अथ द्वितीयोऽनुवाकः।

(१) प्रथमे नवसु लेखासु नाभ्यां चेष्टकोपधानमुक्तं। द्वितीये स्वयमातृण्णोपधानमुच्यते। कल्पः। चतस्रः स्वयमातृण्णा दिक्षूपदधाति॥ भूरग्निञ्च पृथिवीञ्च माञ्चेति। तत्र प्रथमं मन्त्रमाह। "भूरग्निञ्च पृथिवीञ्च माञ्च। त्रीꣳश्च लोकान्त्संवत्सरञ्च। प्रजापतिस्त्वा सादयतु। तया देवतयाङ्गिरस्वध्रुवासीद" इति। हे स्वयमातृण्णे 'प्रजापतिः', देवः 'त्वां', प्राच्यां दिशि 'सादयतु'। तथा भूःशब्दाभिधेयां प्रथमव्याहृत्यभिमानिनीं देवतामग्निदेवं 'पृथिवीं', देवतां 'मां' यजमानञ्च, लोकत्रयाभिमानिनो देवान् संवत्सराभिमानिनं देवञ्च 'सादयतु'। यथा पुराङ्गिरोभिर्महर्षिभिरुपहिता त्वं धृता स्थिता। तथैव 'तया' प्रजापतिदेवतया, उपहिता सती 'ध्रुवासीद'॥

(२) दक्षिणादिदिक्षु स्वयमातृण्णानामुपधानार्थं चोन्मन्त्रानाह। "भुवो वायुञ्चान्तरिक्षञ्च माञ्च। त्रीꣳश्च लोकान्त्संवत्सरञ्च। प्रजापतिस्त्वा सादयतु। तया देवतयाङ्गिरस्वध्रुवासीद। स्वरादित्यञ्च दिवञ्च माञ्च। त्रीꣳश्च लोकान्त्संवत्सरञ्च। प्रजापतिस्त्वा सादयतु। तया देवतयाङ्गिरसस्वध्रुवासीद। भूर्भुवश्चन्द्रमसञ्च दिशश्च माञ्च। त्रीꣳश्च लोकान्त्संवत्सरञ्च। प्रजापतिस्त्वा सादयतु। तया देवतयाङ्गिरस्वध्रुवासीद"॥ १॥ इति। पूर्ववद्व्याख्येयं॥

इति द्वितीयोऽनुवाकः।